

PRAKTIJKGERICHT VEEHOUDERIJ-ONDERZOEK IN NIEUWE OPZET

ing. C. van Bruggen (Coördinator onderzoekcentra bij het PR)

Voor een efficiënte produktie is het noodzakelijk over de daartoe benodigde kennis te beschikken. Deze kan via het drieluik onderwijs-voorlichting-onderzoek verder worden ontwikkeld. Zelf onderzoek doen is een kostbare aangelegenheid en bovendien zijn de meeste ondernemingen daarvoor te klein. In het navolgende wordt in het kort verteld op welke wijze het praktijkgerichte veehouderij-onderzoek is opgezet.

Het Proefstation voor de Rundveehouderij, Schapenhouderij en Paardenhouderij, kortweg PR, is een stichting die momenteel voor 50 % wordt gefinancierd door de overheid en voor 50 % door het bedrijfsleven. De taak van het PR kan als volgt worden samengevat.

- Het doen van op de praktijk gericht onderzoek en ontwikkelingswerk.
- Het coördineren van het praktijkonderzoek, met name dat van de regionale onderzoekcentra (ROC's), vijf voor de rundveehouderij en een voor de paardenhouderij, en de Waiboerhoeve, de proefboerderij van het PR.
- Het informeren en adviseren van beleidsinstanties.

Het bestuur van het proefstation bestaat in meerderheid uit praktizerende veehouders en telt verder afgevaardigden van de Directie Veehouderij en Zuivel van het Ministerie en van de afdeling Melkveehouderij van het Landbouwschap. De vijf regionale onderzoekcentra voor de rundveehouderij en het paardenproefbedrijf (PPB) zijn particuliere stichtingen of verenigingen met elk een eigen bestuur. De voorzitters van deze besturen zijn lid van het PR-bestuur. De overige bestuursleden vertegenwoordigen de regionale organisaties met belangen in de bedrijfstak. Hun belangrijkste taak is ervoor te zorgen dat voor de regio belangrijk onderzoek uitgevoerd wordt en dat te bewaken. Het secretariaat wordt gevoerd door de consultant van het regionale consulentenschap voor de rundveehouderij. De proefboerderijen zijn voorlopers binnen een regio om in eigen beheer uiteenlopende proefnemingen te doen.

Nieuwe opzet financiering

Een jaarlijks terugkerende belangrijke taak van het bestuur is het goedkeuren van het onderzoek-

Het markante woonhuis van het ROC Bosma Zathe.

programma van PR en regionaal onderzoek. Dit programma komt enerzijds voort uit een inventarisatie in de praktijk via de regionale onderzoekcentra en de regionale consulentenschappen. Anderzijds uit de creatieve inbreng van de onderzoekers en van anderen die bij de onderzoekorganisatie betrokken zijn.

Tot 1987 werd het praktijkonderzoek van het Proefstation en zijn Waiboerhoeve volledig door de overheid betaald. Bij de regionale onderzoekcentra (met uitzondering van het paardenproefbedrijf) werd 50 % van de aanvullende benodigde financiën via subsidies en donaties uit de regio verkregen en de overige 50 % door de overheid gefinancierd.

Sinds 1 januari 1987 is na overleg en in overeenstemming tussen Landbouwschap en overheid de zogenaamde fifty-fifty-financiering van kracht geworden. Dit houdt in dat op basis van de eerst door de besturen van de ROC's en daarna door het PR-bestuur definitief goedgekeurde begrotingen de aanvullende fifty-fifty-financiering plaats vindt. De zogenaamde bestemmingsheffing die

Tabel 1 Overzicht praktijkonderzoek rundvee-, schapen- en paardenhouderij

Proefboerderij	Regio	Diersoort	Stuks vee	Opp. (ha)
Bosma Zathe Ureterp	Fr., Gr.	M VS	100 zwb 40,70	68
Aver Heino, Heino	Dr., Ov. Gld.	M	75 rb	48
Zegveld, Zegveld	Utr., N-H, Z-H	M	85 zwb	53
Cranendonck, Cranendonck	N-Br., Lb., Zld.	M	125 rb	60
De Vlierd, Bruchem	Rivierkleigebied Gld., Utr., N-Br.	M V	55 zwb 14 rb 270	60
De Bovenste Hof, Brunssum		P	150	58
Waiboerhoeve, Lelystad		M, V S, P	410 zwb, 400 200, 80	220

M = Melkvee V = Vleesvee S = Schapen P = Paarden zwb = zwartbont rb = roodbont

elke veehouder vindt op zijn aanslagbiljet van het Landbouwschap is daarmee verklaard.

Tegenover het negatieve aspect van meebetalen staat het positieve punt van meebepalen. De nieuwe opzet maakt het mogelijk dat de invloed van het bedrijfsleven op het praktijkonderzoek belangrijk is toegenomen. Dit gebeurt via de commissie praktijkonderzoek van het Landbouwschap.

Grote onderzoekcapaciteit

Voor het praktijkgericht onderzoek in de rundveehouderij, schapenhouderij en paardenhouderij is een aantal accommodaties beschikbaar op verschillende plaatsen in het land. In tabel 1 is daarvan een overzicht gegeven. De totale onderzoekcapaciteit komt daarmee op ca. 570 ha, zo'n 860 stuks melkvee, ongeveer 700 stuks vleesvee, rond 270 schapen en zo'n 230 paarden.

Elk der proefboerderijen heeft zijn eigen arbeidsbezetting en uitrusting voor de exploitatie en de

uitvoering van het onderzoek. Om een goede benutting van de onderzoekcapaciteit te krijgen ligt de coördinatie van het onderzoeksprogramma en van het beheer bij het PR. Het PR-bestuur heeft daarbij de doorslaggevende stem.

De Waiboerhoeve is de proefboerderij van het PR, en is onderverdeeld in een aantal afdelingen die zoveel mogelijk als praktijkbedrijven worden geëxploiteerd.

Belang bundeling

De omstandigheden waaronder het praktijkonderzoek wordt uitgevoerd is van groot belang. De resultaten van dit specifieke onderzoek moeten direct inpasbaar zijn in of overdraagbaar zijn naar de praktijk. Door de bundeling van de onderzoekaccommodaties en de onderlinge afstemming van de onderzoeksprogramma's worden goede voorwaarden geschapen voor een snel en goed werkend praktijkgericht onderzoek. De veehouder kan daarmee zijn voordeel doen.